

- Т. Документирование производства следственных действий // Криминалистика и судебная экспертиза. – Вып. 35. Киев, 1987. С. 26-32; Жариков Ю. С. Процессуальное документирование при производстве дознания и предварительного следствия : Дис. ... канд. юрид. наук. М., 1997, та ін.
5. Оперативно-розшукова діяльність : навчальний посібник / Є. М. Моїсєєв, О. М. Джужа, Д. Й. Никифорчук та ін. / за ред. О. М. Джужи. К.: Правова єдність, 2009. 310 с.
6. Алексеев С. С. Общие дозволения и общие запреты в советском праве. М., 1989; Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: Опыт комплексного исследования. М., 1999. С. 646-651; Алексеев С. С. Восхождение к праву: Поиски и решения. М., 2001. С. 324-333.
7. Попов П. Руководство для чинов корпуса жандармов при производстве дознаний. Санкт-Петербург, 1888. С. 104-105.
8. Трусов А. И. Соотношение следственной и оперативно-розыскной деятельности // Информационный бюллетень Следственного комитета МВД РФ. 1993. № 2 (75). С. 68-69.
9. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ : Ін Юре, 2003. 1196 с.

Каптела Є.О., студентка

Науковий керівник: Шевченко Т.В.,

викладач кафедри кримінально-правових

дисциплін юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет

внутрішніх справ)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасні проблеми вивчення злочинності визначаються тим, що необхідні комплексні наукові праці, в яких буде систематизовано теоретичні уявлення

про злочинність, її сутність та визначення, а також створено її інформаційну модель. Найбільш значущими результатами, що розкривають новизну дисертаційної роботи, можна вважати наступні положення, висновки і пропозиції. Слід простежено еволюцію і здійснити систематизацію наукових поглядів у радянській і пострадянській кримінології стосовно природи і сутності злочинності, розглядається два основних підходи до їх розуміння і визначення у вітчизняній кримінології: а) сумарно-статистичний, який охоплює погляди на злочинність як сукупність злочинів; б) соціально-активний підхід, що розглядає злочинність як масовий прояв кримінальної деструктивності осіб.

Слід визначити, що межі пізнання злочинності як соціально-правового явища визначаються Кримінальним кодексом України (далі – КК), історією боротьби людства з суспільно-небезпечними діяннями, міжнародним досвідом протидії окремим злочинним проявам, фактично вчиненими злочинами.

Варто запропонувати за критерієм кримінальної мотивації нову кримінологічну класифікацію злочинів, яка свідчить, що зв'язок між окремими групами злочинів опосередкований, і підтверджує точку зору, що злочинність не належить до соціальних систем. Кримінологи виокремлюють переважно шість груп злочинів: насильницькі; корисливі; корисливо-насильницькі; анархо-індивідуалістичні; необережні; професійну злочинність. Однак, цей перелік не є повним [1].

Варто підкреслити необхідність підрахування «ціни» злочинності, як показника руйнівності соціальних цінностей, адекватної кримінологічної оцінки її негативних наслідків, впровадження в практику відповідних методів обчислення кількісно-якісних вимірів «ціни» окремих видів злочинних проявів. «Ціна» злочинності складається не лише з реальної заподіяної шкоди потерпілому, а й інших багатьох факторів. Тому на сьогоднішній день не підраховано кінцеву «ціну» злочинності в Україні.

У сучасній науці визначається поняття злочинності, під якою розуміється кримінальна практика людей, що проявляється як явище у виді множинності

злочинів і осіб, які їх вчинили, у визначеному просторово-часовому проміжку і яка підлягає кількісно - якісному виміру [2].

Слід уточнити положення щодо шляхів аргументації недоречності наукових поглядів на злочинність як на систему. Злочинність не є системою, а відноситься до штучних статистичних утворень. Останнім часом уточнюється змістовне навантаження поняття «кримінологічна характеристика злочинності», розширено уявлення про такі її показники, як: стан, рівень, коефіцієнти, структура, динаміка, характер, географія, тренд.

Вчені-криміналісти розробляють концептуальні положення про кримінологічну інформаційну модель злочинності, конструкція якої повинна формуватися за допомогою кримінологічної значущих статистичних показників, що надає можливість визначення дійсного стану злочинності в державі.

У сучасній науці набули подальшого розвитку положення про шляхи удосконалення методики дослідження історичного розвитку вітчизняної кримінології і її ідей шляхом вивчення архівів регіональних кримінологічних установ України, поглиблене дослідження хронології наукової активності вивчення проблем злочинності у радянському правовому просторі, що поділяється на чотири періоди: 1) 1921 – 1926 рр.; 2) 1926 – 1930 рр.; 3) 1930 – 1960 рр.; 4) 1960 – 90-і роки, протягом яких були створені вчення про злочинність, особу злочинця, детермінацію злочинності і її окремих проявів, а також основи теорії запобігання їй [3].

Необхідно уточнити методологічні питання вивчення і виміру злочинності, що передбачає широке залучення до пізнання злочинності і визначення стратегії впливу на неї різних за своєю суттю соціологічних концепцій, що пояснюють особливості сучасного суспільства, процесів і явищ, які в ньому відбуваються, і кримінологічні дослідження впливу яких на детермінацію злочинності і появу нових видів суспільно небезпечної поведінки членів суспільства, є досить актуальними [4].

Сучасне розуміння злочинності можливе лише на підставі комплексного дослідження наукових здобутків кримінології та інших галузей знань. Варто підкреслити положення про обсяги і виміри латентності злочинності та її проявів у сучасних умовах правозастосовної діяльності правоохоронних органів і дії кримінально-процесуального законодавства України. Крім того, в сучасних умовах можливе застосування характеристики злочинності не лише в правоохоронних органах, а і в приватній детективній (розшуковій) діяльності.

Приватна детективна (розшукова) діяльність – дозволена органами Національної поліції України незалежна професійна діяльність приватних детективів або приватних детективних підприємств (агентств) щодо надання клієнтам на платній договірній основі детективних послуг з метою захисту їхніх законних прав та інтересів на підставах та в порядку, що передбачені Законом України про приватну детективну (розшукову) діяльність [5].

Результати нових досліджень злочинності у кримінальному праві можуть бути використані: 1) у науково-дослідницьких цілях – для подальшого вдосконалення визначення поняття злочинність, її кількісно - якісних показників, «ціни» злочинності; 2) у нормотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства; 3) у правозастосовній діяльності – для надання теоретичної і практичної допомоги працівникам правоохоронних органів у розумінні сутності злочинності й обранні ефективних засобів боротьби із цим негативним явищем; 4) у роботі приватних детективів; 5) у навчальному процесі й навчально-методичній роботі – при підготовці відповідних підрозділів підручників з кримінології, при вивченні курсу кримінології студентами вищих юридичних навчальних закладів, а також у науково-дослідницькій роботі студентів, аспірантів і вчених-правознавців при дослідженні різних аспектів відповідної теми.

Список використаних джерел:

1. Сметаніна Н. В. Методологічні питання вивчення злочинності як шлях пошуку її сутнісної основи / Н. В. Сметаніна // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 317 – 321.

2. Бабенко А.М. Методологічні основи кримінологічного аналізу регіональних особливостей злочинності / А.М. Бабенко // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.apdp.in.ua/v71/48.pdf>.
3. Шубадєєва М.Ю. Дослідження територіальних особливостей злочинності / М.Ю. Шубадєєва // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2005. – № 1. – С. 232–235.
4. Бесчастний В. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні / В. Бесчастний // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – Вип. 1. – С. 207-213.
5. Проект Закону про приватну (розшукову) діяльність від 28.12.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580.

Катеринчук К.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу
Навчально-наукового Юридичного інституту
(Національний авіаційний університет)

ОСОБЛИВОСТІ ДЕЯКИХ ОБСТАВИН, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ

Частиною 3 статті 27 Конституції України передбачено право кожного захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Крім того, конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (ч. 1 ст. 64). Саме тому, КК України визначає обставини, що виключають злочинність діяння, а саме: необхідну оборону, крайню необхідність та затримання особи, що вчинила злочин та інші обставини.

Вітчизняний кримінальний закон і сучасна доктрина кримінального права визнає затримання особи, яка вчинила злочин самостійною обставиною, що